

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Закарпатський музей народної архітектури та побуту
Мукачівський історичний музей «Замок Паланок»
Український інститут національної пам'яті
Закарпатська академія мистецтв Львівський національний
університет імені Івана Франка
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Відокремлений структурний підрозділ ЗВО «Відкритий міжнародний
університет розвитку людини «Україна» Дубенська філія

СУЧАСНІ ПРАКТИКИ МУЗЕЙНОЇ, АРХІВНОЇ ТА БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

**Збірник тез доповідей
І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-
конференції**

6 лютого 2026 року

м. Мукачево

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Закарпатський музей народної архітектури та побуту
Мукачівський історичний музей «Замок Паланок»
Український інститут національної пам'яті
Закарпатська академія мистецтв Львівський національний
університет імені Івана Франка
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Відокремлений структурний підрозділ ЗВО «Відкритий міжнародний
університет розвитку людини «Україна» Дубенська філія

СУЧАСНІ ПРАКТИКИ МУЗЕЙНОЇ, АРХІВНОЇ ТА БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

**Збірник тез доповідей
I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

6 лютого 2026 року

Мукачево – 2026

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол № 2 від 25 березня 2026 р.)*

Редакційна колегія:

Туріс І. Ю. – кандидатка філологічних наук, доцентка, проректорка з науково-педагогічної роботи Мукачівського державного університету;

Коробка Ю. В. – кандидатка історичних наук, доцентка, в.о. завідувача кафедри готельно-ресторанної та музейної справи Мукачівського державного університету;

Романишин Ю. Л. – докторка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри документознавства та інформаційної діяльності Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу;

Постельжук О. М. – кандидатка наук із соціальних комунікацій, доцентка, завідувачка кафедри інформаційних та комп'ютерних технологій відокремленого структурного підрозділу ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Дубенська філія;

Мовчан К. М. – директорка наукової бібліотеки, старша викладачка кафедри готельно-ресторанної та музейної справи Мукачівського державного університету;

Моргун А. В. – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри готельно-ресторанної та музейної справи Мукачівського державного університету.

Тези доповідей представлені в авторській редакції. Відповідальність за якість публікацій, достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори.

C59

Сучасні практики музейної, архівної та бібліотечної справи: збірник тез доповідей I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 6 лютого 2026 року. Мукачево: РВВ МДУ, 2026. 140 с.

Збірник містить тези доповідей I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні практики музейної, архівної та бібліотечної справи», які висвітлюють актуальні проблеми збереження, комплектування, обліку та популяризації культурної спадщини в умовах воєнних викликів і цифрової трансформації.

Видання призначене для науковців, викладачів, здобувачів освіти, працівників музеїв, архівів, бібліотекарів та інших практичних фахівців.

***РОЛЬ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ***

Міграція населення є одним із визначальних процесів, що формує сучасні соціально-економічні умови розвитку держави та впливає на рівень її економічної безпеки. Через вплив на зайнятість, формування доходів бюджетів, відтворення трудового потенціалу та соціальну стабільність регіонів міграційні потоки набувають стратегічного значення, особливо в умовах воєнних потрясінь. Повномасштабна війна в Україні суттєво посилила масштаби та інтенсивність міграційних переміщень, що зумовило формування системних економічних ризиків.

Зовнішня міграція та внутрішні переміщення населення, зумовлені бойовими діями, загрозами безпеці та погіршенням економічних умов, спричинили глибокі зміни у територіальній організації економіки країни. Зосередження значної кількості внутрішньо переміщених осіб у відносно стабільних регіонах призводить до концентрації навантаження на житлову інфраструктуру, системи охорони здоров'я, соціального забезпечення, транспорт і фінансові ресурси місцевих громад. Водночас регіони, з яких населення виїжджає, зазнають скорочення трудового потенціалу, ослаблення підприємницької активності та зменшення надходжень до місцевих бюджетів [4; 5].

Однією з ключових економічних проблем, пов'язаних із міграційними процесами, є трансформація структури ринку праці. Вимушений відтік населення, зокрема осіб працездатного віку та кваліфікованих кадрів, призводить до дефіциту робочої сили та зниження можливостей економічного відновлення. Навіть за умови часткової інтеграції внутрішньо переміщених осіб у трудову діяльність, значна їх частина залишається поза стабільною зайнятістю або залучена до низькопродуктивних форм праці, що обмежує економічний ефект від використання людського капіталу [2].

Міграційні зрушення також мають відчутні фінансово-бюджетні наслідки. Зменшення чисельності платників податків і соціальних внесків негативно відображається на доходній частині бюджетів різних рівнів, ускладнюючи реалізацію соціальних програм, відновлення зруйнованої інфраструктури та фінансування інвестиційних проєктів. Одночасне зростання видаткового навантаження в регіонах

концентрації внутрішньо переміщених осіб підвищує ризики бюджетної дисбалансованості та фінансової вразливості економіки [3; 5].

Важливим аспектом впливу міграційних процесів на економічну безпеку є їх соціальний вимір. Перенавантаження систем соціального захисту, загострення конкуренції на ринку праці та у сфері житлового забезпечення, а також нерівномірний розподіл державної підтримки можуть створювати передумови для зростання соціальної напруженості та послаблення суспільної згуртованості. За таких умов здатність держави забезпечувати стабільність значною мірою залежить від ефективності управління міграційними процесами на національному та регіональному рівнях [5].

З огляду на це, формування політики у сфері міграції в умовах воєнних викликів потребує стратегічного підходу, що передбачає регулярний аналіз міграційних потоків, оцінку їх впливу на зайнятість, продуктивність та доходи бюджетів, а також створення умов для соціально-економічної інтеграції внутрішньо переміщених осіб у приймаючі громади. До пріоритетних напрямів такої політики належать підтримка зайнятості, розвиток підприємництва, зміцнення податкової бази та посилення спроможності місцевих громад як основи економічної стійкості регіонів [1; 4].

Таким чином, міграційні процеси в умовах війни виступають важливим детермінантом економічної безпеки України. Зниження негативних ефектів міграції та використання її адаптаційного потенціалу можливі лише за умови комплексних управлінських рішень, спрямованих на збереження людського капіталу, підвищення фінансової стабільності держави та забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку в середньо- та довгостроковій перспективі.

Список використаної літератури

1. Audretsch D. B., Momtaz P. P., Motuzenko H., Vismara S. The Economic Costs of the Russia–Ukraine War: A Synthetic Control Study of (Lost) Entrepreneurship. CESifo, 2023.
2. Безуглий П. Г. Чинники та наслідки міграційного руху в Україні. *Політичне життя*. 2018. № 3. С. 4–9.
3. Іонін Є., Загородний В. В. Вплив міграційних процесів на соціально-економічне становище України. *Економіка та суспільство*. 2024. № 63.
4. International Organization for Migration (IOM). Ukraine – Displacement Tracking Matrix. 2024.
5. Потапенко В., Головка А., Валецький О. Вплив міграції на соціально-економічну ситуацію в Україні. Київ: НІСД, 2023.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>